

Л.Л.Хоружа, В.І.Юрченко,, Г.В.Беленька. Київ : Київ. ун-т ім.. Б.Грінченка, 2014. С. 112-120.

4. Комарівська Н., Колеснік К., Франчук Н., Стахова І. Літературознавчі основи вивчення творів різних жанрів дітьми старшого дошкільного й молодшого шкільного віку. *Наукові записки: [збірник наукових статей] / М-во освіти і науки України, Укр. держ. Ун-т імені Михайла Драгоманова; упор. Л.Л.Макаренко. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2025. Випуск CLIX (159). С. 74-82. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/47732>*

5. Комарівська Н. Формування культури мовленнєвої поведінки молодших школярів на уроках рідної мови. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія : Педагогіка і психологія: Зб. наук. праць. Вип. 43. Вінниця: ТОВ Нілан ЛТД, 2015. С. 43-47*

6. Франчук Н., Комарівська Н., Колеснік К., Стахова І. Формування мовленнєвого етикету в дітей на уроках української мови та читання в умовах очного та дистанційного навчання. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: педагогіка і психологія, 2025. Випуск 81. С. 7-13. URL: <https://surl.li/ypbetl>*

РОЛЬ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Карчмарчук Владислава, здобувачка ступеня вищої освіти «бакалавр»
Науковий керівник: Олійник Н. А., кандидатка педагогічних наук, доцентка
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського

Сучасна освіта перебуває на етапі активної трансформації, зумовленої впровадженням інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема мультимедійних засобів навчання. В умовах глобалізації, цифровізації та зростання суспільних очікувань щодо якості виховання молодого покоління особливої актуальності набуває формування громадянської компетентності — ключового компонента особистісного розвитку учнів, що визначає їхню

здатність діяти відповідально, брати участь у житті громади, розуміти принципи демократії та поважати права людини.

Початкова освіта відіграє важливу роль у становленні базових цінностей, формуванні соціальних навичок і громадянської самосвідомості. У цьому контексті мультимедійні технології виступають не лише як інструмент підвищення ефективності освітнього процесу, але й як засіб активізації пізнавальної діяльності, візуалізації навчального матеріалу та інтеграції морально-етичних орієнтирів у навчальний простір.

Серед ефективних засобів формування громадянської компетентності учнів початкової школи особливу роль відіграють мультимедійні технології. Їхнє впровадження в освітній процес є надзвичайно актуальним у контексті сучасних освітніх тенденцій, оскільки поєднання візуального, аудіального та кінестетичного каналів сприймання забезпечує глибше й емоційно насичене засвоєння навчального матеріалу. Мультимедійні ресурси активізують пізнавальну діяльність, сприяють розвитку емпатії, критичного мислення та здатності до рефлексії. Завдяки інтерактивності, наочності й емоційному залученню учнів, мультимедіа ефективно підтримують опанування ключових демократичних цінностей – таких як права людини, повага до інших, соціальна відповідальність і громадянська активність [4, 100].

Мультимедійні технології в сучасній початковій освіті мають потенціал не лише як інструмент підтримки навчального процесу, а й як ефективний засіб соціально-педагогічної підтримки молодших школярів. Як зазначає В. Коваленко, результативність їх використання досягається за умови системної та цілеспрямованої педагогічної діяльності, яка враховує соціокультурні особливості середовища, забезпечує тісну взаємодію між школою та родиною, а також сприяє залученню учнів до соціально значущої діяльності [1, с. 137].

Однією з ключових умов ефективного застосування мультимедійних засобів є створення безпечного, комфортного та стимулюючого освітнього середовища. У такому середовищі кожна дитина має можливість вільно

висловлювати власні думки, взаємодіяти з однолітками та активно формувати особисту громадянську позицію.

На думку Т. Філімонової, до основних переваг використання мультимедійних технологій у початковій школі належать: створення сприятливого емоційного клімату; підвищення наочності та доступності навчального матеріалу; стимулювання творчого мислення; формування цілісного уявлення про навчальні об'єкти; поглиблення знань; інтеграція різноманітних методів і форм навчання; посилення мотивації до пізнавальної діяльності; прискорення сприймання та засвоєння інформації.

Водночас, ефективне впровадження мультимедійних технологій потребує врахування низки потенційних обмежень. Зокрема, можливе розсіювання уваги учнів через надмірну візуальну або звукову стимуляцію; трудомісткість підготовки та реалізації мультимедійного супроводу; відсутність уніфікованих методичних підходів; імовірний негативний вплив на зір учнів; а також технічні труднощі, що виникають у процесі експлуатації відповідного обладнання [5].

Попри зазначені виклики, у практиці сучасної початкової освіти спостерігається посилення інтересу до мультимедійних технологій, що зумовлено їхнім позитивним впливом на якість освітнього процесу. Серед найбільш поширених засобів варто відзначити діалогові мультимедіа, гіпермедійні середовища, інтерактивні навчальні методики, а також спеціалізоване програмне забезпечення, зокрема *Linkway Live* та *Story Board Live*.

Інтеграція мультимедійних додатків, освітньо-розважальних платформ і сучасного технічного обладнання, зокрема інтерактивних панелей (*Smart Board*), істотно урізноманітнює навчальну діяльність молодших школярів, сприяє розвитку ключових компетентностей та адаптації освітнього контенту до індивідуальних потреб учнів [2, с. 41].

Таким чином, мультимедійні технології, за умови їх цілеспрямованого, педагогічно обґрунтованого застосування, виступають ефективним засобом формування громадянської компетентності в учнів початкової школи. Вони сприяють не лише глибшому засвоєнню навчального матеріалу, але й розвитку

соціальної активності, критичного мислення, комунікативних навичок і відповідального ставлення до громади. Подальші наукові дослідження мають бути спрямовані на розробку методичних рекомендацій і дидактичних моделей, що забезпечать ефективне використання мультимедіа в контексті громадянської освіти.

Список використаних джерел:

1. Коноваленко В. О. Використання мультимедійних технологій в організації співробітництва вчителя та учнів у початковій школі. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 13 (3). С. 270-274.

2. Лютенко М. Г. Практичне використання мультимедійних технологій у початковій школі. *Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського. Педагогічні науки*, 2018. Вип. 4. С. 41-46.

3. Олійник Н. А. Латуша Н. В. Виховання національно-патріотичних цінностей у молодших школярів – пріоритетне завдання освітнього процесу. *Інновації в дошкільній і початковій освіті*, 2024. Вип 2. С. 16-27.

4. Олійник Н. А., Франчук Н. Л. Педагогічні умови формування громадянської компетентності учнів. *Педагогічна інноватика: сучасність та перспективність*, 2025. №7. С. 100-104.

5. Філімонова Т. В. Використання мультимедійних засобів у навчальному процесі для молодших школярів. *Педагогічна Академія: наукові записки*, 2024. Вип. 3. URL: <https://doi.org/10.57125/pedacademy>

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ІНТЕГРОВАНОГО КУРСУ «Я ДОСЛІДЖУЮ СВІТ»

Коломійцева Ольга, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Хіля А.В., кандидатка педагогічних наук